

SONDAŻ WŚRÓD PRACODAWCÓW
WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO
Diagnoza zapotrzebowania na pracowników
w wymiarze kwalifikacyjno-zawodowym

RAPORT Z BADANIA ZREALIZOWANEGO PRZEZ
POWIATOWY URZĄD PRACY W BYDGOSZCZY

Bydgoszcz, październik 2010r.

SPIS TREŚCI

Nazwa rozdziału	Nr strony
1. Wstęp	3
2. Struktura gospodarki na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.....	5
3. Charakterystyka badanych zakładów pracy.....	8
4. Stan zatrudnienia w firmach uczestniczących w sondażu	12
5. Zmiany kadrowe w badanych przedsiębiorstwach.....	14
5.1. Plany związane z zatrudnieniem nowych pracowników do końca 2010 roku.....	14
5.2. Plany związane z redukcją zatrudnienia do końca 2010 roku.....	31
6. Ocena kondycji branży, w której działa badana firma	34
6.1. Ocena aktualnej kondycji branży.....	34
6.2. Prognoza dotycząca kondycji branży za 12 miesięcy.....	35
7. Ocena kondycji firm biorących udział w badaniu.....	37
7.1. Ocena aktualnej kondycji firmy.....	37
7.2. Ocena przyszłej kondycji firmy (za 12 miesięcy).....	39
8. Podsumowanie.....	41
Załącznik 1. Spis tabel.....	42
Załącznik 2. Spis wykresów.....	43

1. Wstęp

Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu we współpracy z powiatowymi urzędami pracy zrealizował „Sondaż wśród pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego – Diagnoza zapotrzebowania na pracowników w wymiarze kwalifikacyjno-zawodowym”. Badanie przeprowadzono w okresie maj - lipiec 2010 roku. Sondaż zrealizowany został w ramach projektu „Monitoring regionalnego rynku pracy II” Poddziałanie 6.1.2 PO KL współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Celem badania przeprowadzonego wśród pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego było określenie profilu poszukiwanego pracownika, preferowanych przez pracodawców zawodów, kwalifikacji i umiejętności. Ponadto sondaż miał na celu dostarczenie wiarygodnej i rzetelnej informacji m.in. instytucjom edukacyjnym oraz poszczególnym urzędom pracy.

Próba badawcza została wyselekcjonowana w zgodzie ze strukturą sekcji PKD dla województwa kujawsko-pomorskiego. Metodą doboru celowego na podstawie bazy REGON wybrane zostały przedsiębiorstwa zatrudniające więcej niż 49 pracowników. Metoda ta umożliwiła przebadanie połowy firm tej wielkości z terenu województwa. Przedsiębiorstwa małe oraz średnie zakwalifikowano do badania metodą doboru losowego. Doboru próby dokonał Urząd Statystyczny w Bydgoszczy na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu. Ostatecznie w próbie badawczej sondażu znalazły się:

- firmy małe tj. zatrudniające do 9 os. – 548 podmiotów;
- firmy średnie tj. zatrudniające od 10 do 49 os. – 498 podmiotów;
- firmy duże tj. zatrudniające powyżej 49 os. – 1 008 podmiotów.¹

Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy zrealizował **532 wywiady** wśród lokalnych pracodawców z Bydgoszczy oraz gmin należących do Powiatu Bydgoskiego, co stanowiło 25,9% próby wyselekcjonowanej do sondażu.

Sondaż wśród pracodawców wspomagany był kwestionariuszem. Przy jego konstruowaniu współpracowały poszczególne powiatowe urzędy pracy z województwa kujawsko-pomorskiego – wystandardyzowany kwestionariusz dla wszystkich urzędów pracy ostatecznie przygotowany zastał przez Wojewódzki Urząd Pracy i zawierał 9 pytań merytorycznie związanych z przedmiotem badań oraz 6 pytań metryczkowych charakteryzujących badane przedsiębiorstwa. Podczas wywiadów z pracodawcami poruszono takie zagadnienia jak:

- stan zatrudnienia w firmie (stan na koniec 2008 roku i 2009 roku);
- plany kadrowe do końca 2010 roku;

¹ Według danych przekazanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu na „III spotkaniu roboczym na temat badania sondażowego pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego”, 1 października 2010r.

- wymagania stawiane kandydatom do pracy w badanej firmie (wykształcenie, umiejętności, kwalifikacje, doświadczenie zawodowe);
- preferowane formy rekrutacji;
- powody zmian kadrowych;
- zawody, w których planowane jest zatrudnienie;
- zawody, w których planowana jest redukcja zatrudnienia;
- ocena aktualnej i przyszłej kondycji badanej firmy oraz branży.

„Sondaż wśród pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego” został zrealizowany dzięki zaangażowaniu 29 ankieterów – pracowników urzędu pracy w Bydgoszczy, którzy przeprowadzili wywiady z 532 pracodawcami z Bydgoszczy i gmin Powiatu Bydgoskiego.

2. Struktura gospodarki na terenie województwa kujawsko-pomorskiego

Na koniec 2009 roku na terenie województwa kujawsko-pomorskiego zarejestrowanych było 182,0 tys. podmiotów gospodarki narodowej (prócz osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne), z czego na sektor publiczny przypadło 5,7 tys. natomiast na sektor prywatny 176,2 tys. podmiotów. W porównaniu z końcem roku 2008 nastąpił spadek zarówno w sektorze publicznym o 17 jednostek (o 0,3%) podmiotów gospodarczych jak i w sektorze prywatnym o 10 134 jednostki (o 5,4%).²

W 2009r. na sektor publiczny składało się 3,2% ogółu podmiotów zarejestrowanych w województwie kujawsko-pomorskim, przy czym podmioty mające własność państwową stanowiły 7,7%, samorządową – 65,3%, a mieszaną z przewagą sektora publicznego – 27,0%. Wśród podmiotów z sektora prywatnego (96,8% zarejestrowanych podmiotów) najwięcej było jednostek mających własność krajową, tj. 97,5% prywatnych podmiotów. Ponadto: podmioty z własnością zagraniczną stanowiły 0,5%, a z własnością mieszaną z przewagą sektora prywatnego – 1,9%.³

W IV kwartale 2009 roku **utworzono** 5,1 tys. nowych podmiotów gospodarczych, m.in.: 4,6 tys. osób fizycznych rozpoczęło prowadzenie działalności gospodarczej, powstało 0,2 tys. spółek handlowych oraz 0,1 tys. spółek cywilnych. Podmiotów **wyrejestrowanych** było więcej niż nowo powstałych (8,6 tys.), w tym: 8,4 tys. to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, 0,1 tys. – spółek cywilnych i 32 – spółek handlowych.⁴

Tabela 1. przedstawia podmioty gospodarki narodowej według sektorów własności, form prawnych i sekcji PKD.

² Opracowanie sygnałne Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy, www.stat.gov.pl z dnia 16 września 2010.

³ Tamże, Opracowanie...

⁴ Tamże, Opracowanie...

Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej województwa kujawsko-pomorskiego według sektorów własności i sekcji PKD stan w dniu 31.XII.2009r.

		Województwo kujawsko-pomorskie		
		Sektor publiczny	Sektor prywatny	Ogółem
SEKCJA A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	34	4 754	4 788
SEKCJA B	Górnictwo i wydobywanie	1	141	142
SEKCJA C	Przetwórstwo przemysłowe	48	16 608	16 656
SEKCJA D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	21	235	256
SEKCJA E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	97	559	656
SEKCJA F	Budownictwo	43	20 983	21 026
SEKCJA G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	20	54 281	54 301
SEKCJA H	Transport i gospodarka magazynowa	18	13 778	13 796
SEKCJA I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	42	4 461	4 503
SEKCJA J	Informacja i komunikacja	7	3 323	3 330
SEKCJA K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8	6 946	6 954
SEKCJA L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 518	5 630	7 148
SEKCJA M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	140	12 484	12 624
SEKCJA N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	13	3 787	3 800
SEKCJA O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	619	819	1 438
SEKCJA P	Edukacja	2 441	2 755	5 196
SEKCJA Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	374	10 461	10 835
SEKCJA R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	309	2 969	3 278
SEKCJA S	Pozostała działalność usługowa	2	11 299	11 301
SEKCJA T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0	0
SEKCJA U	Organizacje i zespoły eksterytorialne	1	2	3
OGÓŁEM		5 756	176 275	182 031

Zródło: Urząd Statystyczny w Bydgoszczy.

Analizując sekcje (PKD) można zauważyć, iż najwięcej podmiotów należało do sekcji handel i naprawy 55,6 tys. i jest to spadek w porównaniu z 2008r. o 11,2% oraz obsługa nieruchomości i firm 26,3 tys. i tu spadek nastąpił o 4,2%. Wyżej wymienione sekcje stanowiły znaczny odsetek, bo aż 45,0% wszystkich zarejestrowanych podmiotów.⁵

Poniższy wykres prezentuje w sposób graficzny strukturę wybranych podmiotów gospodarki narodowej.

⁵ Opracowanie sygnałne Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy, www.stat.gov.pl z dnia 16 września 2010.

Wykres 1.

**Struktura podmiotów gospodarki narodowej według
wybranych sekcji PKD - stan w dniu 31.XII.2009**

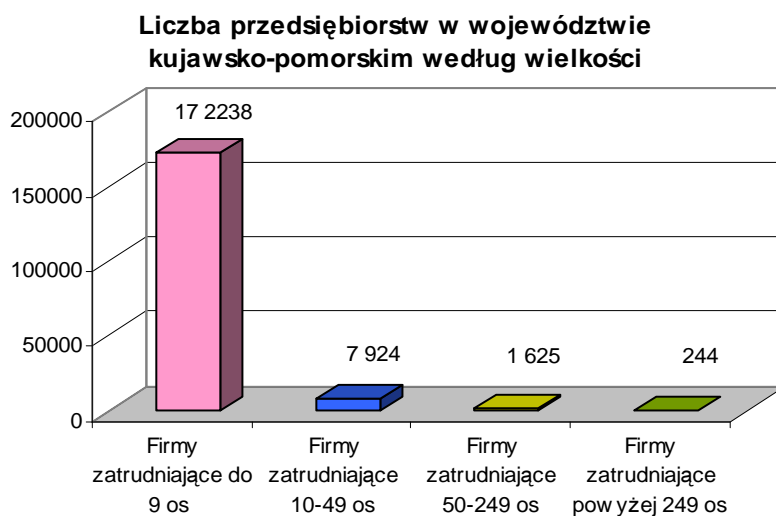

Źródło: Urząd Statystyczny w Bydgoszczy.

W analizowanym okresie w województwie kujawsko-pomorskim najwięcej, bo aż 172,2 tys. podmiotów gospodarczych stanowiły firmy małe, tj. zatrudniające do 9 osób - 94,6% wszystkich zarejestrowanych firm (w tym 166,4 tys. firm zatrudniało do 5 pracowników). Podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących od 10 do 49 osób było 7,9 tys. tj. 4,4%, a podmiotów powyżej 49 osób pracujących – 1,6 tys. tj. 1,0%. Największych zakładów pracy zatrudniających powyżej 249 pracowników było 0,2 tys., tj. 0,1%.⁶

⁶ Opracowanie sygnałne Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy, www.stat.gov.pl z dnia 16 września 2010.

Wykres 2.

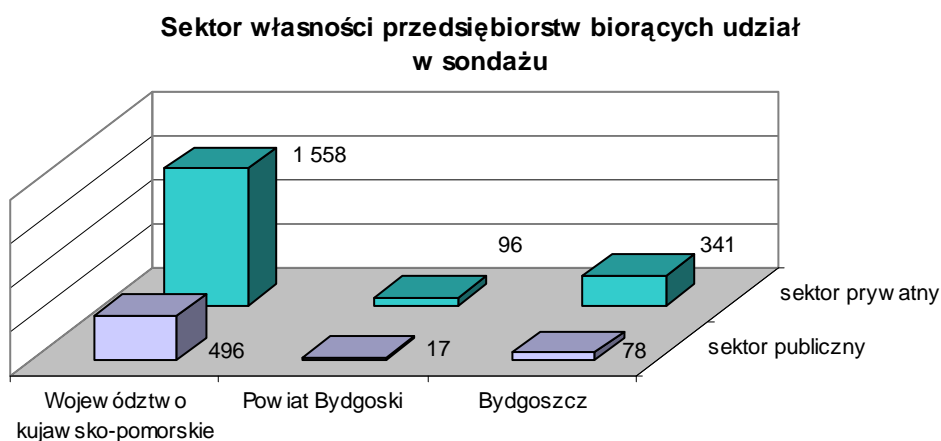
Źródło: Urząd Statystyczny w Bydgoszczy.

3. Charakterystyka badanych zakładów pracy

W „Sondażu wśród pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego” wzięło udział 2 054 pracodawców, Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy zrealizował wywiady wśród 419 przedsiębiorstw z miasta Bydgoszczy i 113 firm z terenu Powiatu Bydgoskiego.

Zdecydowana większość firm reprezentowała sektor prywatny – 82,1%. W mniejszości znalazły się przedsiębiorstwa z sektora publicznego – 17,9%.

Wykres 3.

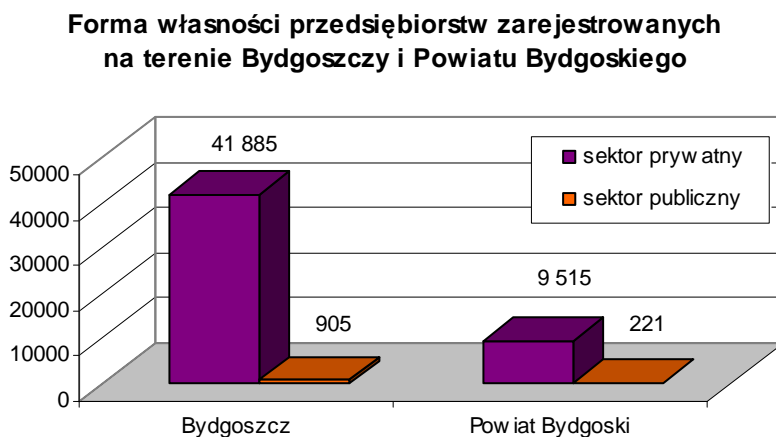

Źródło: Opracowano na podstawie danych przekazanych przez WUP w Toruniu na „III spotkaniu roboczym na temat badania sondażowego pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego”, 1 października 2010r.

Urząd Statystyczny w Bydgoszczy opublikował dane za rok 2009, z których wynika, że na bydgoskim rynku pracy funkcjonuje 42,7 tys. przedsiębiorstw, w tym do sektora prywatnego należało 41,8 tys., a do sektora publicznego 0,9 tys. firm. W Powiecie

Bydgoskim sytuacja przedstawiała się następująco: z ogólnej liczby 9,7 tys. przedsiębiorstw, aż 9,5 tys. należało do sektora prywatnego, natomiast 0,2 tys. do publicznego.⁷

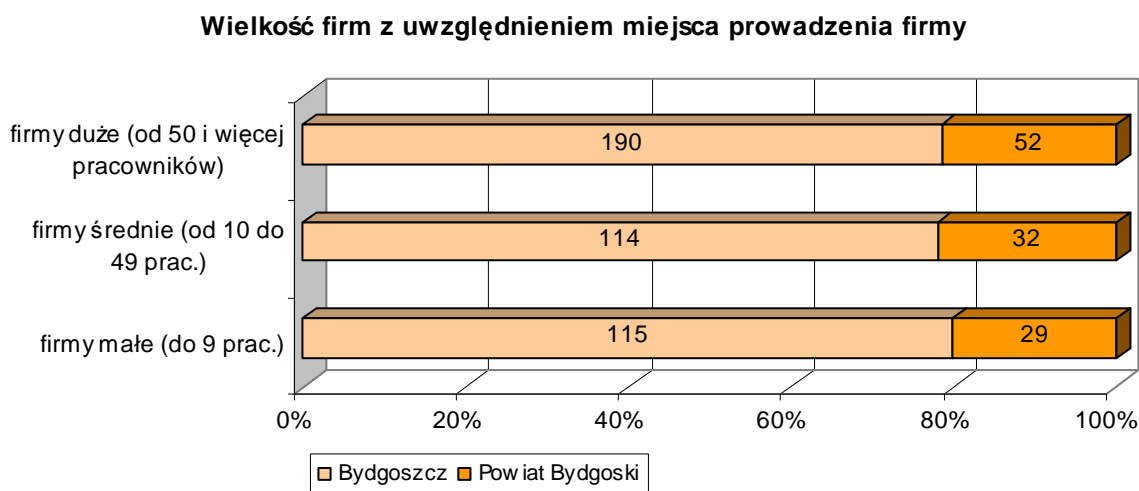
Wykres 4.

Źródło: Urząd Statystyczny w Bydgoszczy.

Niemalże połowę badanych w sondażu firm stanowiły duże przedsiębiorstwa, czyli zatrudniające ponad 49 pracowników. Ich udział w próbie badawczej wynosił 45,5%. Pozostałe 290 podmiotów gospodarczych to w połowie firmy małe tj. zatrudniające do 9 pracowników (27,1%) oraz przedsiębiorstwa średnie, czyli zatrudniające od 10 do 49 pracowników (27,4%).

Wykres 5.

Źródło: Opracowanie własne.

Struktura próby badawczej pod względem wielkości podmiotu gospodarczego zrealizowana przez PUP odzwierciedlała tę dla całego województwa kujawsko-pomorskiego. Według danych WUP w Toruniu pracodawcy zatrudniający powyżej 49 osób stanowili 49,1%

⁷ Opracowanie sygnałne Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy, www.stat.gov.pl z dnia 16 września 2010.

ogółu badanych. Pozostali to w połowie małe (26,7%) i średnie przedsiębiorstwa (24,2%).⁸

Według danych Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy na koniec 2009r. małych przedsiębiorstw (do 9 zatrudnionych osób) było najwięcej, bo aż 40,6 tys., co stanowi 95,9% ogólnej liczby przedsiębiorstw zarejestrowanych w Bydgoszczy. Firm zatrudniających od 10 do 49 pracowników na koniec roku 2009 było 1,6 tys. (3,8% z ogółu firm zarejestrowanych w Bydgoszczy). Natomiast przedsiębiorstw zatrudniających 50 i więcej pracowników w badanym okresie było 0,4 tys. (1,8%).⁹

W Bydgoszczy oraz Powiecie Bydgoskim na koniec 2009 roku zarejestrowanych firm było łącznie 52,5 tys., z czego w Bydgoszczy 42,7 tys. przedsiębiorstw.¹⁰ Szczegółowy rozkład w poszczególnych sekcjach gospodarki przedstawia poniższa tabela.

⁸ Według danych przekazanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu na „III spotkaniu roboczym na temat badania sondażowego pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego”, 1 października 2010r.

⁹ Opracowanie sygnałne Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy, www.stat.gov.pl z dnia 16 września 2010.

¹⁰ Tamże, Opracowanie...

Tabela 2. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w Bydgoszczy i Powiecie Bydgoskim według sektorów własności i sekcji PKD stan w dniu 31.XII.2009r.

		Powiat bydgoski			Bydgoszcz		
		Sektor publiczny	Sektor prywatny	Ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Ogółem
SEKCJA A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4	278	282	1	176	177
SEKCJA B	Górnictwo i wydobywanie	0	10	10	0	11	11
SEKCJA C	Przetwórstwo przemysłowe	2	1 133	1 135	17	3 620	3 637
SEKCJA D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	16	17	1	49	50
SEKCJA E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7	48	55	7	86	93
SEKCJA F	Budownictwo	0	1 157	1 157	7	4 287	4 294
SEKCJA G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1	2 815	2 816	6	12 146	12 152
SEKCJA H	Transport i gospodarka magazynowa	0	721	721	6	3 119	3 125
SEKCJA I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	238	238	8	864	872
SEKCJA J	Informacja i komunikacja	0	183	183	4	1 296	1 300
SEKCJA K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	383	383	2	2 075	2 077
SEKCJA L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	25	243	268	348	1 621	1 969
SEKCJA M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	7	661	668	18	4 151	4 169
SEKCJA N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	210	210	4	1 101	1 105
SEKCJA O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	19	39	58	73	9	82
SEKCJA P	Edukacja	119	160	279	337	850	1 187
SEKCJA Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	18	569	587	40	2 992	3 032
SEKCJA R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	18	131	149	23	700	723
SEKCJA S	Pozostała działalność usługowa	0	520	520	2	2 730	2 732
SEKCJA T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0	0	0	0	0
SEKCJA U	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	1	2	3
OGÓŁEM		221	9 515	9 736	905	41 885	42 790

Źródło: Urząd Statystyczny w Bydgoszczy.

„Diagnoza zapotrzebowania na pracowników w wymiarze kwalifikacyjno - zawodowym” przeprowadzona została głównie w przedsiębiorstwach specjalizujących się w przetwórstwie przemysłowym. Udział tych firm w próbie badawczej wynosił 21,1%. Zatem niemalże co piąty zakład pracy należał do sekcji C – przetwórstwo przemysłowe. Co szóste przedsiębiorstwo specjalizowało się w handlu hurtowym i detalicznym, naprawie pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G). Co dziewiąta firma należała do sekcji F - budownictwo.

Najmniejszy udział w próbie stanowiły przedsiębiorstwa należące do sekcji A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 0,8%. Ponadto 0,9% specjalizowało się w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze

do układów klimatyzacyjnych (sekcja D). 1,3% przedsiębiorstw zajmowało się działalnością finansową i ubezpieczeniową (sekcja K).

Tabela 3. Sekcja PKD przedsiębiorstw biorących udział w sondażu

		Bydgoszcz	Powiat Bydgoski	Ogółem PUP Bydgoszcz	Województwo kujawsko-pomorskie
SEKCJA B	Górnictwo i wydobywanie	0	0	0	3
SEKCJA A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1	3	4	40
SEKCJA D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	5	0	5	13
SEKCJA K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7	0	7	36
SEKCJA E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	5	8	29
SEKCJA R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8	0	8	35
SEKCJA L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	8	2	10	31
SEKCJA J	Informacja i komunikacja	14	0	14	32
SEKCJA I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	12	3	15	40
SEKCJA N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	16	1	17	43
SEKCJA O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	14	3	17	113
SEKCJA S	Pozostała działalność usługowa	18	2	20	60
SEKCJA H	Transport i gospodarka magazynowa	18	3	21	71
SEKCJA M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	21	4	25	68
SEKCJA Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	33	4	37	131
SEKCJA P	Edukacja	47	7	54	235
SEKCJA F	Budownictwo	48	12	60	213
SEKCJA G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	80	18	98	360
SEKCJA C	Przetwórstwo przemysłowe	66	46	112	501
Ogółem		419	113	532	2 054

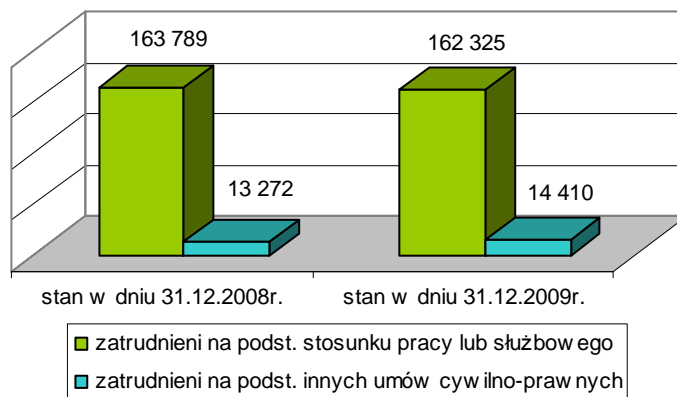
Źródło: Opracowano na podstawie danych przekazanych przez WUP w Toruniu na „III spotkaniu roboczym na temat badania sondażowego pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego”, 1 października 2010r.

4. Stan zatrudnienia w firmach uczestniczących w sondażu

Podmioty gospodarcze z województwa kujawsko-pomorskiego objęte badaniem na koniec 2009 roku zatrudniały ogółem 176 735 pracowników. W stosunku do 2008 roku nastąpił spadek zatrudnienia o 0,2%. W strukturze przewagę stanowili zatrudnieni na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego. Ich udział w ogóle pracowników badanych firm według stanu w dniu 31.12.2009r. wynosił 91,8%. Pozostałe 8,2% to zatrudnieni na podstawie innych umów cywilno-prawnych.

Wykres 6.

Liczba osób zatrudnionych w badanych przedsiębiorstwach województwa kujawsko-pomorskiego

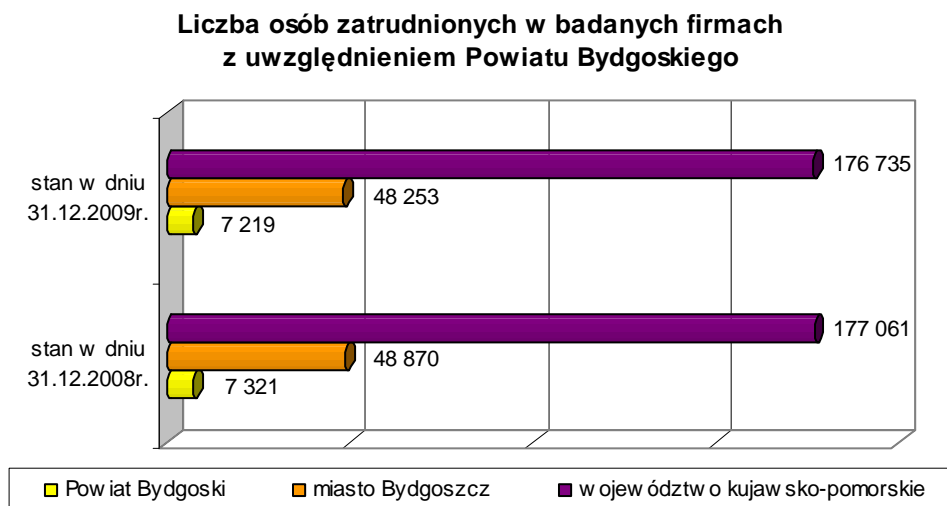

Źródło: Opracowano na podstawie danych przekazanych przez WUP w Toruniu na „III spotkaniu roboczym na temat badania sondażowego pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego”, 1 października 2010r.

31,4% spośród ogółu zatrudnionych osób przez badane przedsiębiorstwa województwa kujawsko-pomorskiego stanowili pracownicy firm bydgoskich i z gmin Powiatu Bydgoskiego. W Bydgoszczy według stanu w dniu 31.12.2009r. 42 479 osób było zatrudnionych w ramach stosunku pracy lub służbowego, natomiast 5 774 pracowało na podstawie innych umów cywilno-prawnych. W przypadku firm z terenu Powiatu Bydgoskiego 7 082 zatrudnionych było w ramach stosunku pracy lub służbowego, a 239 pracowało na podstawie innych umów cywilno-prawnych.

Porównując stan zatrudnienia na koniec 2009 roku do roku ubiegłego można zaobserwować spadek dla Bydgoszczy w wysokości 1,3%, natomiast w Powiecie Bydgoskim zanotowano wzrost o 1,4%. Przedstawiając dane dla całego obszaru działania PUP, widoczna była tendencja spadku zatrudnienia (spadek o 0,9% w porównaniu do stanu w dniu 31.12.2008r.), charakterystyczna dla całego województwa kujawsko-pomorskiego.

Wykres 7.

Źródło: Opracowano na podstawie danych przekazanych przez WUP w Toruniu na „III spotkaniu roboczym na temat badania sondażowego pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego”, 1 października 2010r.

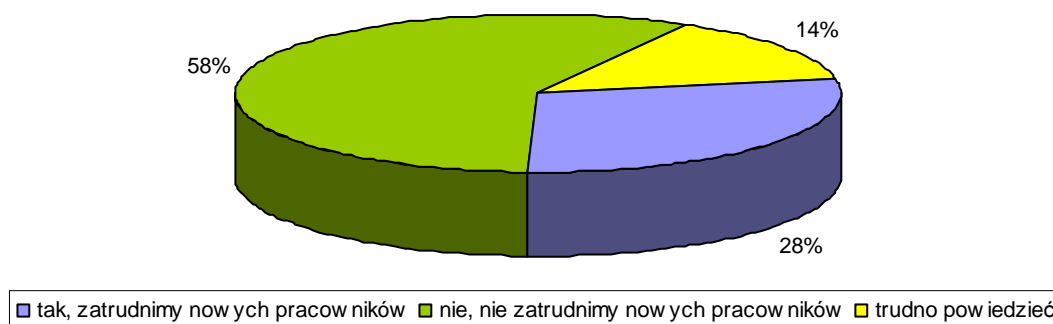
5. Zmiany kadrowe w badanych przedsiębiorstwach

5.1. Plany związane z zatrudnieniem nowych pracowników do końca 2010 roku

Spośród 532 pracodawców biorących udział w badaniu 153 tj. 28,8% deklaruje chęć zatrudnienia pracowników do końca 2010 roku, w tym 119 pracodawców z Bydgoszczy oraz 34 z Powiatu Bydgoskiego.

Wykres 8.

Planowane zatrudnienie w badanych firmach do końca 2010r.

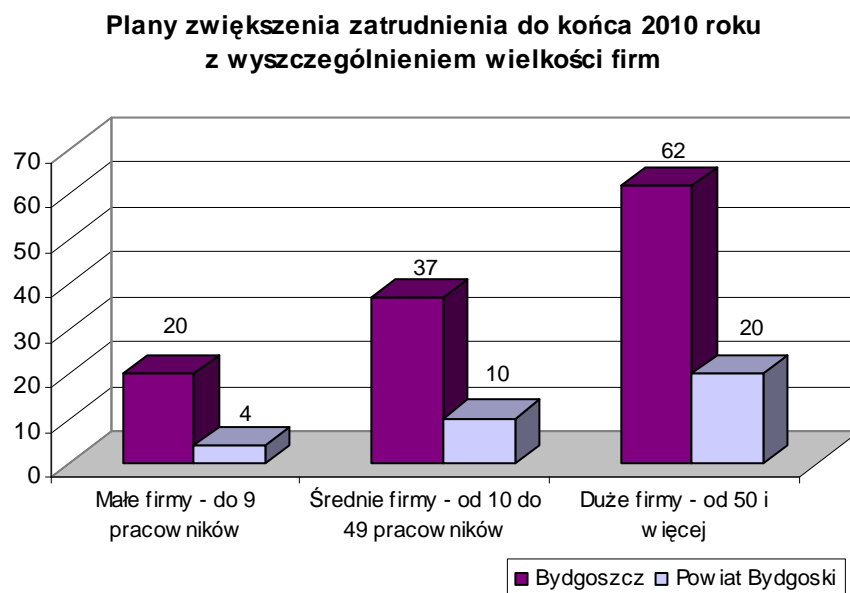
Źródło: Opracowanie własne.

Według danych przekazanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu dotyczących wyników badania dla całego województwa kujawsko-pomorskiego zatrudnienie planuje 29,9% z ogółu 2 054 pracodawców tj. o 1,1% więcej niż w przypadku grodzkiego

i ziemskiego Powiatu Bydgoskiego. Łącznie według prognoz ankietowanych pracodawców pracę w badanych przedsiębiorstwach znajdzie 4 943 pracowników.¹¹

Deklaracja zatrudnienia nowych pracowników w przypadku firm badanych przez PUP Bydgoszcz jest proporcjonalna do wielkości firmy: im większe przedsiębiorstwo tym większa liczba deklaracji zatrudnienia.

Wykres 9.

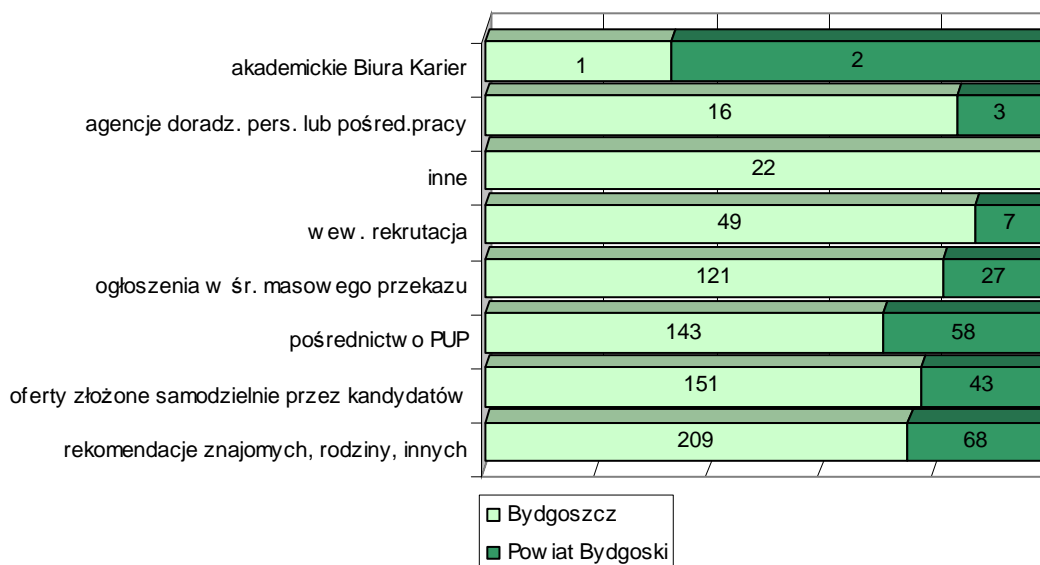
Źródło: Opracowanie własne.

153 przedsiębiorstwa z Bydgoszczy i Powiatu Bydgoskiego planują zatrudnienie 1 178 pracowników (23,8% z ogółu osób które mają znaleźć zatrudnienie w badanych firmach województwa kujawsko-pomorskiego) łącznie na 262 stanowiskach pracy. Dzięki przeprowadzonemu badaniu możliwe było uzyskanie informacji na temat preferowanych przez pracodawców form rekrutacji. Respondenci mieli do wyboru 8 wskazanych w kwestionariuszu możliwości. Z analizy zebranego materiału badawczego wynika, że poszukując pracowników badani przedsiębiorcy korzystać będą przede wszystkim z rekomendacji znajomych, rodziny – 52,1% wskazań oraz z pośrednictwa Powiatowego Urzędu Pracy – 37,8% wskazań. Pracodawcy doceniają także indywidualne inicjatywy kandydatów, czyli ich samodzielnie złożone dokumenty w siedzibie firmy – 36,5% wskazań. Wszystkie wskazania pracodawców przedstawia poniższy wykres.

¹¹ Według danych przekazanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu na „III spotkaniu roboczym na temat badania sondażowego pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego”, 1 października 2010r.

Wykres 10.

Preferowane przez badanych pracodawców formy rekrutacji

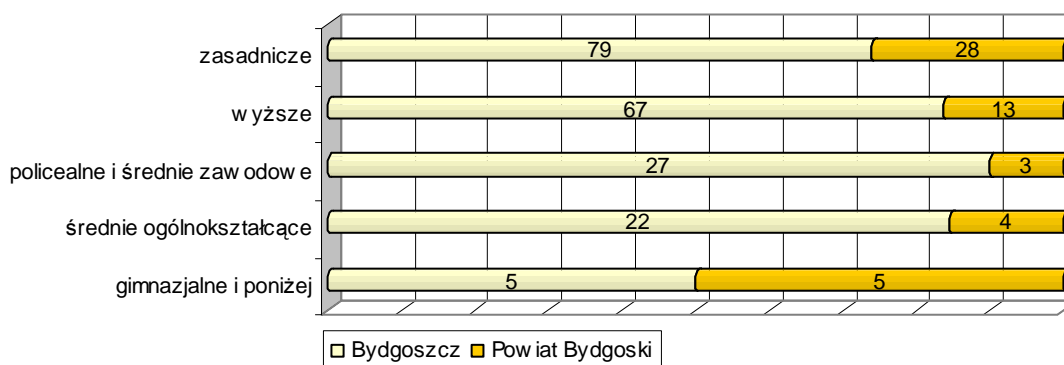

Źródło: Opracowanie własne.

Decydentom zadano pytanie o wykształcenie, jakim powinni się legitymować kandydaci do pracy. Przede wszystkim poszukiwane będą osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (40,8% z 262 planowanych stanowisk pracy) oraz kandydaci posiadający dyplom ukończenia studiów wyższych (30,5% wskazanych miejsc pracy).

Wykres 11.

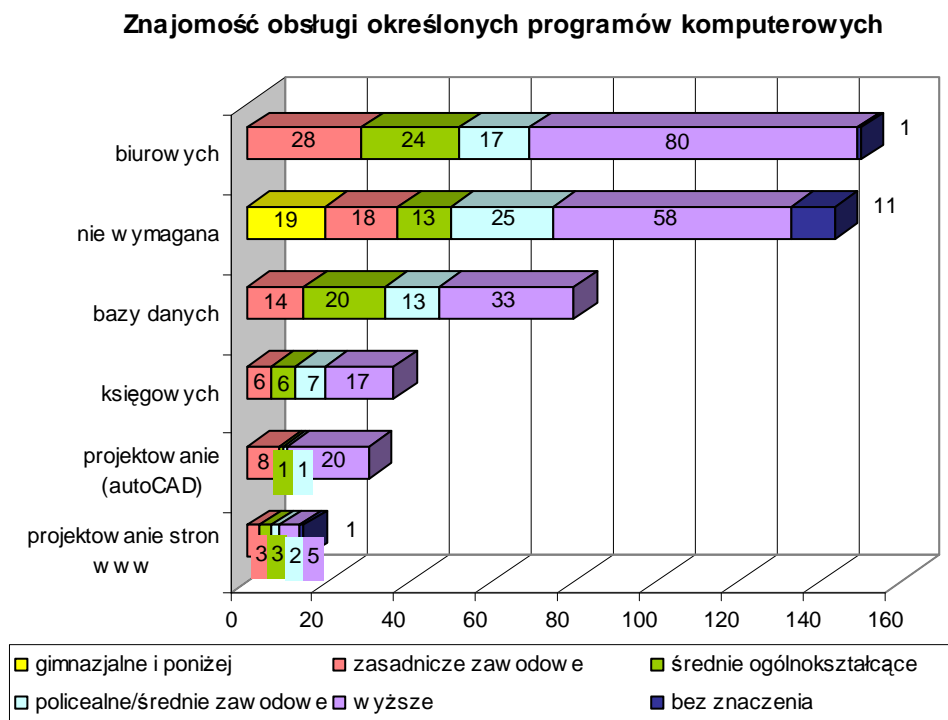
Poziom wykształcenia, jaki powinni posiadać kandydaci na wskazane przez pracodawców stanowiska pracy

Źródło: Opracowanie własne.

Pracodawcy poszukiwać będą kandydatów posiadających określone umiejętności dostosowane do specyfiki danego stanowiska pracy. Przede wszystkim poszukiwane będą osoby ze znajomością obsługi programów biurowych (48,4% wskazań), baz danych (25,8%) oraz programów księgowych (11,6% wskazań).

Wykres 12.

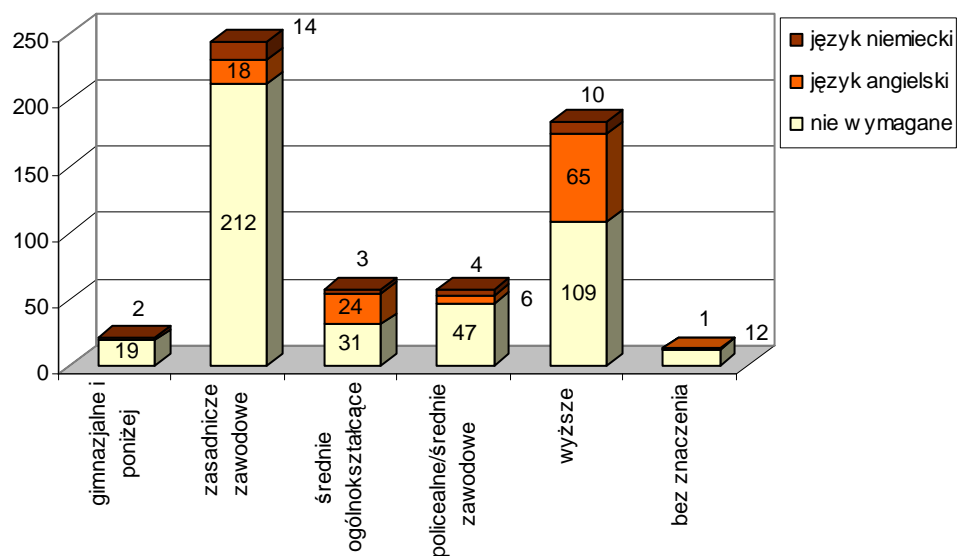

Źródło: Opracowanie własne.

Badani przez PUP Bydgoszcz przedsiębiorcy wymagać będą od potencjalnych kandydatów do pracy znajomości języków obcych tj. angielskiego (77,6% wskazań) oraz niemieckiego (22,4%).

Wykres 13.

Wymagana przez pracodawców znajomość języków obcych

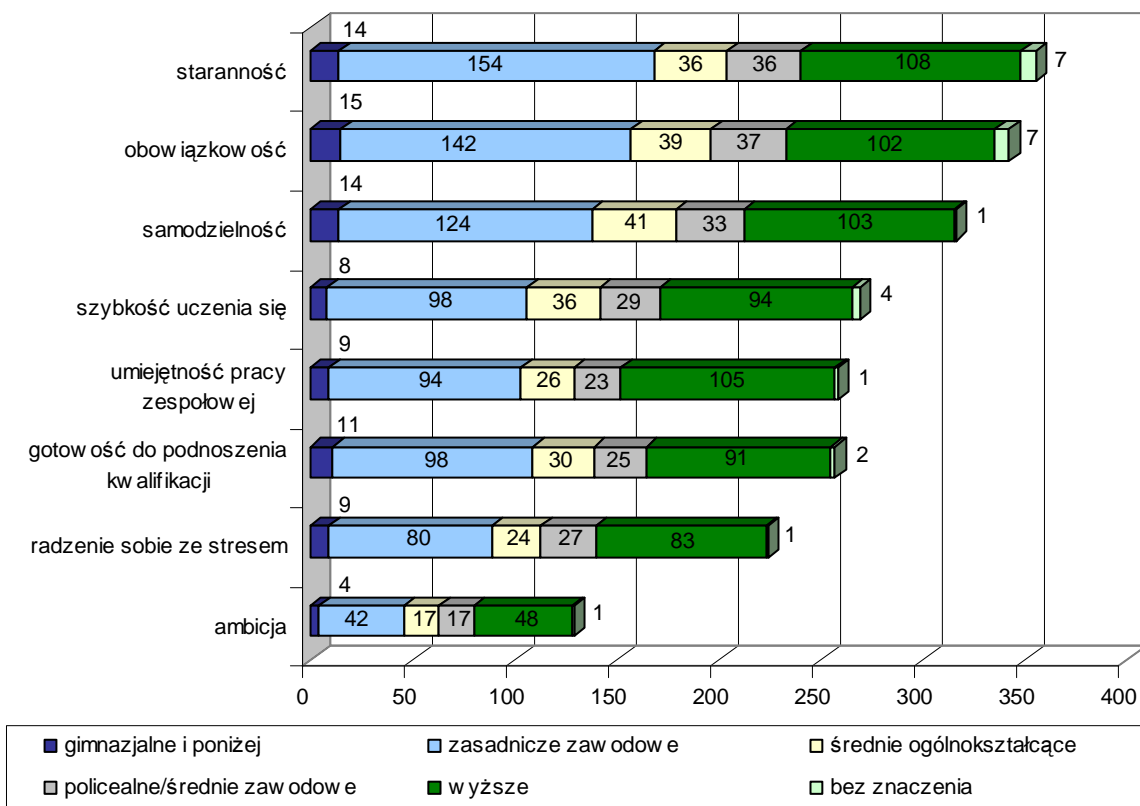

Źródło: Opracowanie własne.

Decydenci w trakcie rekrutacji pracowników kierować się będą przede wszystkim: starannością kandydata do pracy (16,5%), obowiązkowością (15,9%), samodzielnością (14,7%) oraz szybkim przyswajaniem wiedzy na danym stanowisku (12,5%).

Wykres 14.

Cechy indywidualne kandydatów wskazane przez badanych pracodawców

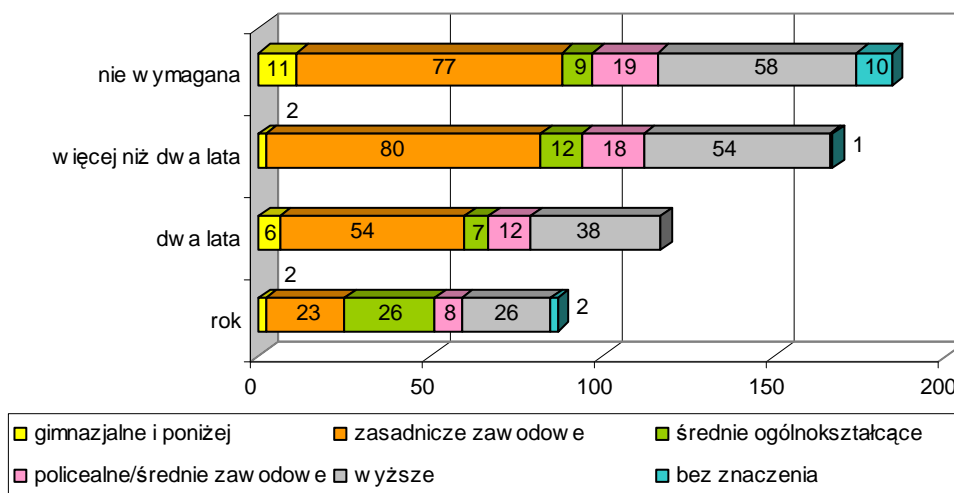

Źródło: Opracowanie własne.

Co trzeci badany pracodawca nie wymaga od przyszłych kandydatów doświadczenia w swoim zawodzie (33,2% spośród wymienionych wskazań) oraz minimalnego doświadczenia zawodowego (34,6%).

Wykres 15.

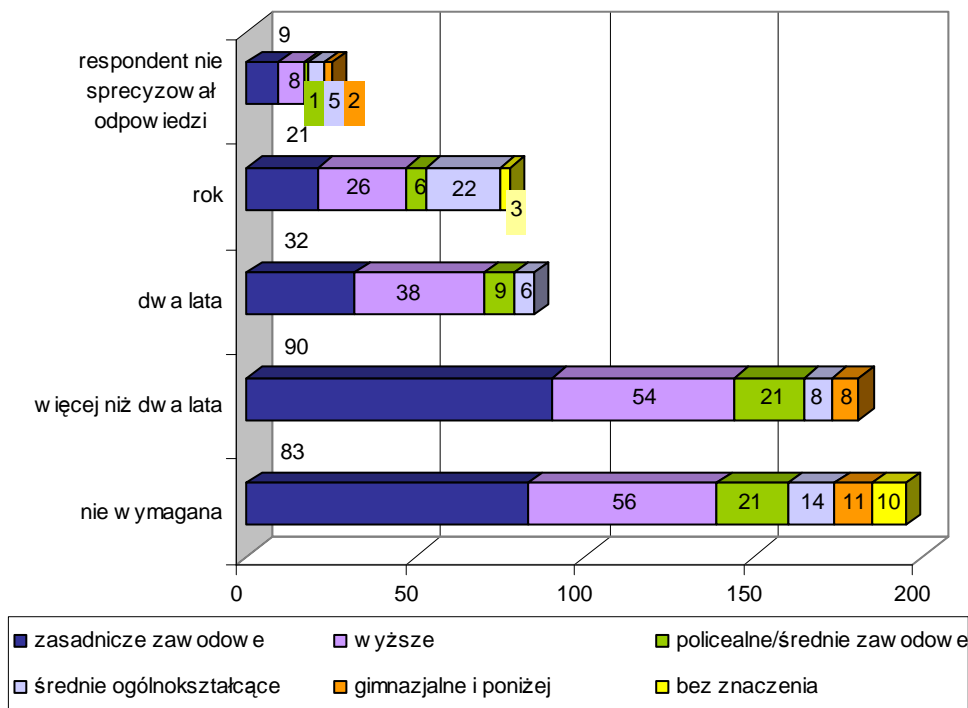
Doświadczenie zawodowe w swoim zawodzie wymagane przez pracodawców

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 16.

Minimalne ogólne doświadczenie zawodowe wymagane przez pracodawców

Źródło: Opracowanie własne.

Zdaniem pracodawców przebadanych przez PUP Bydgoszcz, idealny kandydat z **wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym** powinien znać języki obce (9,5%) oraz posiadać dwuletnie doświadczenie w swoim zawodzie (28,6% ogółu odpowiedzi).

Pożądanee cechy indywidualne u kandydatów to: obowiązkowość (17,9% wskazań), staranność (16,7%), samodzielność (16,7%) oraz gotowość do podnoszenia kwalifikacji (13,1%).

Pracodawcy, którzy planują zatrudnienie osób z **wykształceniem zasadniczym zawodowym**, najważniejszą wagę przy wyborze kandydata do pracy przywiązywać będą do:

- znajomości obsługi określonych programów komputerowych - przede wszystkim programów biurowych (47,5% ogółu wskazań);
- języków obcych (13,1% ogółu odpowiedzi);
- posiadania minimum dwuletniego doświadczenia w swoim zawodzie (34,2% ogółu odpowiedzi).

Zdaniem decydentów idealny kandydat do pracy powinien być przede wszystkim staranny (18,5% ogółu wskazań), obowiązkowy (17,1% ogółu wskazań), samodzielny (14,9% ogółu odpowiedzi), gotowy do podnoszenia kwalifikacji (11,8%) oraz szybko przyswajając wiedzę (11,8%).

Pracodawcy, którzy planują zatrudnienie osób z **wykształceniem średnim ogólnokształcącym** kierować się będą:

- znajomością obsługi określonych programów komputerowych - przede wszystkim programów biurowych (44,4% ogółu wskazań) oraz baz danych (37,0%);
- znajomością języków obcych (46,6% ogółu odpowiedzi);
- posiadaniem rocznego doświadczenia w swoim zawodzie (48,1% ogółu odpowiedzi).

Kandydaci legitymujący się wykształceniem średnim ogólnym powinni być samodzielni (16,5% ogółu wymienionych cech), obowiązkowi (15,7%), staranni (14,5%) oraz szybko przyswajać wiedzę (14,5%).

Pracodawcy bydgoscy i z terenu Powiatu Bydgoskiego, którzy planują zatrudnienie osób z **wykształceniem policealnym i średnim zawodowym** w szczególności poszukiwać będą kandydatów:

- ze znajomością obsługi określonych programów komputerowych - przede wszystkim programów biurowych (42,5% ogółu wskazań) oraz baz danych (32,5%);
- znajomością języków obcych (17,5% ogółu odpowiedzi);
- posiadających minimum dwuletnie doświadczenie w swoim zawodzie (31,6% ogółu odpowiedzi).

Poza tym pracodawcy wymagają od osób z wykształceniem policealnym lub średnim zawodowym obowiązkowości (16,3% z ogółu wskazań), staranności (15,9%), samodzielności (14,5%), szybkiego uczenia się (12,8%), a także radzenia sobie w trudnych stresujących sytuacjach (11,9%).

Pracodawcy, którzy planują zatrudnienie osób z **wykształceniem wyższym** będą wymagać od kandydatów przede wszystkim:

- znajomości obsługi określonych programów komputerowych - biurowych (51,6% ogółu odpowiedzi), baz danych (21,3%) oraz projektowania (autoCAD) (12,9%);
- znajomości języków obcych (40,8% ogółu odpowiedzi)
- posiadania minimum dwuletniego doświadczenia w swoim zawodzie (30,7% ogółu odpowiedzi).

Zdaniem decydentów idealny kandydat do pracy powinien być przede wszystkim staranny (14,7% ogółu wskazań), samodzielny (14,0%), obowiązkowy (13,9%) oraz posiadać umiejętność pracy w zespole (14,3%).

Przeprowadzona przez PUP Bydgoszcz diagnoza zapotrzebowania na pracowników dotyczyła oprócz wymaganych umiejętności oraz indywidualnych cech kandydatów do pracy również poszukiwanych zawodów. Na 262 stanowiskach pracy decydenci planują zatrudnienie 1 178 osób posiadających 160 różnych zawodów. Ich wyszczególnienie zgodnie z aktualną klasyfikacją zawodów i specjalności przedstawia poniższa tabela (tabela 4).

Tabela 4. Zawody poszukiwane przez pracodawców z Bydgoszczy i gmin Powiatu Bydgoskiego

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bydgoszcz	Powiat Bydgoski	Ogółem
PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNIICY I KIEROWNICY		7	1	8
123901	Kierownik wewnętrznej jednostki organizacyjnej gdzie indziej niesklasyfikowany	3	0	3
121290	Pozostali zastępcy dyrektora/prezesa do spraw osobowych i szkolenia	1	0	1
122101	Dyrektor generalny	0	1	1
122201	Kierownik podstawowej jednostki w przemyśle przetwórczym	1	0	1
123301	Kierownik działu marketingowego i sprzedaży	1	0	1
123501	Kierownik działu zaopatrzenia i dystrybucji	1	0	1
SPECJALIŚCI		58	14	72
213201	Programista	4	1	5
241912	Specjalista ds. marketingu	4	1	5
214390	Pozostali inżynierowie elektrycy	3	0	3
214990	Pozostali inżynierowie gdzie indziej niesklasyfikowani	3	0	3
213101	Administrator baz danych	0	2	2
213190	Pozostali projektanci i analitycy systemów komputerowych	1	1	2
214803	Inżynier geodeta	2	0	2
231190	Pozostali nauczyciele szkół wyższych	2	0	2
232110	Nauczyciel matematyki	1	1	2
232117	Nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych	1	1	2
232190	Pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych	2	0	2
241204	Specjalista ds. finansów	2	0	2
212202	Statystyk	1	0	1
213901	Administrator sieci informatycznej	1	0	1
213903	Specjalista zastosowań informatyki	1	0	1
214203	Inżynier budownictwa	1	0	1
214204	Inżynier budowy dróg	1	0	1
214208	Inżynier inżynierii środowiska	0	1	1

214211	Inżynier inżynierii środowiska-systemy wodociągowe	0	1	1
214503	Inżynier mechanik	1	0	1
214890	Pozostali inżynierowie geodeci	1	0	1
214903	Inżynier automatyki i robotyki	0	1	1
214906	Specjalista kontroli jakości	1	0	1
214908	Inżynier organizacji i planowania produkcji	0	1	1
223142	Lekarz neurolog	1	0	1
223209	Lekarz dentysta	1	0	1
223904	Logopeda	1	0	1
224101	Pielęgniarka	1	0	1
224201	Położna	1	0	1
231114	Nauczyciel akademicki-przedmioty techniczne	1	0	1
232104	Nauczyciel fizyki	0	1	1
232105	Nauczyciel geografii	1	0	1
232106	Nauczyciel historii	1	0	1
232108	Nauczyciel języka obcego	1	0	1
232109	Nauczyciel języka polskiego	0	1	1
232113	Nauczyciel przedmiotów zawodowych artystycznych	1	0	1
232118	Nauczyciel przedmiotów zawodowych turystycznych	1	0	1
232123	Nauczyciel wychowania fizycznego	1	0	1
233201	Nauczyciel przedszkola	1	0	1
235908	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	1	0	1
241203	Specjalista bankowości	1	0	1
241307	Specjalista do spraw kadr	1	0	1
241904	Kontroler wewnętrzny	1	0	1
241913	Specjalista do spraw organizacji i rozwoju przemysłu	1	0	1
242901	Asystent prawny	1	0	1
244104	Pedagog	1	0	1
244401	Psycholog	1	0	1
244505	Wychowawca w placówkach penitencjarnych	1	0	1
245207	Projektant wzornictwa przemysłowego	0	1	1
245302	Artysta muzyk wokalista	1	0	1

245402	Tancerz baletowy	1	0	1
247901	Specjalista administracji publicznej	1	0	1
TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL		35	6	41
341503	Przedstawiciel handlowy	6	1	7
341504	Telemarketer	5	0	5
343101	Pracownik administracyjny	3	1	4
343201	Księgowy	3	1	4
311201	Kosztorysant budowlany	1	1	2
341501	Handlowiec	2	0	2
311502	Technik mechanik	1	0	1
311801	Grafik komputerowy	0	1	1
311911	Technik technologii drewna	0	1	1
311913	Technik technologii odzieży	1	0	1
311990	Pozostali technicy gdzie indziej niesklasyfikowani	1	0	1
312102	Technik informatyk	1	0	1
312290	Pozostali operatorzy sprzętu komputerowego	1	0	1
315201	Diagnosta samochodowy	1	0	1
315202	Inspektor bezpieczeństwa i higieny pracy	1	0	1
322401	Masażysta	1	0	1
322601	Technik farmaceutyczny	1	0	1
322905	Ratownik medyczny	1	0	1
331102	Instruktor nauki jazdy	1	0	1
331190	Pozostali nauczyciele praktycznej nauki	1	0	1
341102	Doradca inwestycyjny	1	0	1
347302	Muzyk	1	0	1
347504	Instruktor rekreacji ruchowej	1	0	1
PRACOWNICY BIUROWI		12	4	16
413103	Magazynier	3	1	4
419101	Pracownik biurowy	2	2	4
421403	Windykator	2	0	2

411101	Sekretarka	1	0	1
412104	Fakturzystka	1	0	1
413390	Pozostali pracownicy do spraw transportu	0	1	1
419190	Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	1	0	1
421103	Kasjer w przedsiębiorstwie	1	0	1
422202	Rejestratorka medyczna	1	0	1
PRACOWNICY USŁUG OSOBISTYCH I SPRZEDAWCY		20	4	24
522107	Sprzedawca	11	2	13
512201	Kucharz	2	0	2
512302	Kelner	2	0	2
515902	Pracownik ochrony mienia	2	0	2
511204	Kontroler biletów	1	0	1
512301	Bufetowy	1	0	1
514102	Fryzjer	0	1	1
515908	Strażnik miejski	1	0	1
522108	Sprzedawca w stacji paliw	0	1	1
ROBOTNICZY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY		35	10	45
722204	Ślusarz	3	2	5
712102	Murarz	4	0	4
723106	Mechanik pojazdów osobowych	3	0	3
712204	Zbrojarz	2	0	2
713603	Monter instalacji wentylacyjnych	0	2	2
713604	Monter instalacji wodociągowych	2	0	2
721202	Spawacz ręczny gazowy	1	1	2
741201	Cukiernik	2	0	2
743604	Szwaczka	1	1	2
712201	Betoniarz	1	0	1
712301	Cieśla	1	0	1
712401	Brukarz	1	0	1

712990	Pozostali robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1	0	1
713101	Dekarz	1	0	1
713203	Posadzkarz	1	0	1
713690	Pozostali monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych	1	0	1
714202	Lakiernik wyrobów drzewnych	0	1	1
714290	Pozostali lakiernicy	1	0	1
722303	Szlifierz metali	1	0	1
723105	Mechanik samochodów osobowych	1	0	1
723304	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	1	0	1
724102	Elektromechanik pojazdów samochodowych	1	0	1
724201	Elektromonter (elektryk) zakładowy	1	0	1
724301	Elektromonter instalacji elektrycznych	0	1	1
724405	Elektromonter sieci trakcyjnej	1	0	1
725112	Monter urządzeń zdalnego sterowania i kontroli dyspozytorskiej	1	0	1
725190	Pozostali monterzy elektrycy	0	1	1
742204	Stolarz	0	1	1
742207	Stolarz meblowy	1	0	1
742290	Pozostali stolarze i pokrewni	1	0	1
OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ		15	10	25
832101	Kierowca samochodu osobowego	3	1	4
832302	Kierowca samochodu ciężarowego	3	1	4
811102	Operator koparek i zwałowarek	1	0	1
815202	Operator urządzeń do produkcji cementu	0	1	1
815401	Aparatowy procesów chemicznych	1	0	1
816201	Maszynista kotła	1	0	1
821107	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	1	0	1
823104	Wulkanizator	1	0	1
823205	Operator urządzeń do formowania wyrobów	1	0	1
823290	Pozostali operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	0	1	1

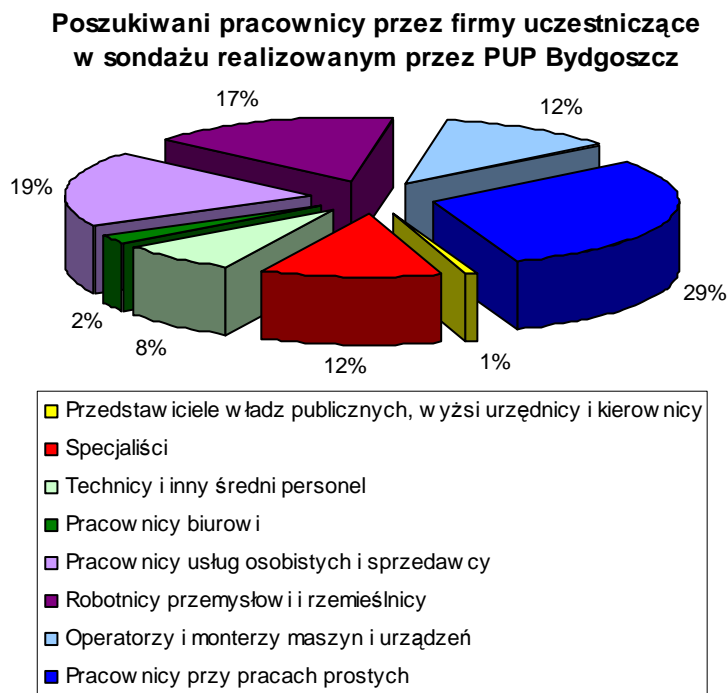
825101	Maszynista maszyn fleksograficznych	1	0	1
825305	Operator maszyn do produkcji papieru i tektury falistej	0	1	1
825390	Pozostali operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych	0	1	1
826103	Operator przewijarek i skręcarek nitok	1	0	1
828303	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	1	0	1
828501	Monter mebli	0	1	1
831212	Ustawiacz	0	1	1
833290	Pozostali operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń drogowych	0	1	1
833308	Operator suwnic	0	1	1
PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH		24	7	31
932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	5	3	8
913207	Sprzątaczk	4	1	5
931301	Robotnik budowlany	4	1	5
914103	Robotnik gospodarczy	2	1	3
915206	Woźny	2	0	2
932190	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	1	1	2
911202	Sprzedawca na telefon	1	0	1
913204	Pomoc kuchenna	1	0	1
913302	Praczk	1	0	1
913303	Prasowaczk	1	0	1
914202	Operator myjni	1	0	1
915202	Dozorca	1	0	1
Ogółem		206	56	262

Źródło: Opracowanie własne.

Z analizy danych dotyczących badania zrealizowanego przez PUP Bydgoszcz wynika, że w Powiecie Bydgoskim do końca 2010 roku pracę znajdują przede wszystkim osoby posiadające zawód należący do grup wielkich według obowiązującej Klasyfikacji Zawodów i Specjalności takich jak:

- Pracownicy przy pracach prostych;
- Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy;
- Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy.

Wykres 17.

Źródło: Opracowano na podstawie danych przekazanych przez WUP w Toruniu na „III spotkaniu roboczym na temat badania sondażowego pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego”, 1 października 2010r.

Szczegółowe przedstawienie danych dotyczących liczby oferowanych wakatów według grup wielkich zawodów znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 5. Liczba poszukiwanych pracowników według grup wielkich zawodów i specjalności

Powiat	Nazwa grupy wielkiej									Ogółem
	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	Specjaliści	Technicy i inny średni personel	Pracownicy biurowi	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	Pracownicy przy pracach prostych	
Bydgoszcz	9	129	83	19	218	0	167	53	233	911
Powiat Bydgoski	1	13	7	7	7	0	28	85	119	267
Ogółem PUP Bydgoszcz	10	142	90	26	225	0	195	138	352	1 178
Województwo kujawsko-pomorskie	29	311	362	147	566	24	757	1 472	1 275	4 943

Źródło: Opracowano na podstawie danych przekazanych przez WUP w Toruniu na „III spotkaniu roboczym na temat badania sondażowego pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego”, 1 października 2010r.

Z analizy materiału badawczego wynika, że firmy planują utworzyć 33 stanowiska pracy spośród 262, w ramach tzw. zatrudnienia subsydiowanego (refundowanego przez PUP). Zatem 150 osób (tj. 12,7%) z ogólnej liczby - 1 178, otrzyma propozycję zatrudnienia subsydiowanego.

Tabela 6. Liczba oferowanych miejsc pracy w ramach zatrudnienia subsydiowanego

Powiat		Nazwa grupy wielkiej									
		Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	Specjaliści	Technicy i inny średni personel	Pracownicy biurowi	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	Pracownicy przy pracach prostych	Ogółem
Bydgoszcz	zatrudnienie subsydiowane	0	0	40	0	4	0	15	2	67	128
	zatrudnienie niesubsydiowane	9	129	43	19	214	0	152	51	166	783
	Ogółem	9	129	83	19	218	0	167	53	233	911
Powiat Bydgoski	zatrudnienie subsydiowane	0	0	2	2	1	0	14	0	3	22
	zatrudnienie niesubsydiowane	1	13	5	5	6	0	14	85	116	245
	Ogółem	1	13	7	7	7	0	28	85	119	267
Woj. kujawsko-pomorskie	zatrudnienie subsydiowane	1	24	117	51	142	0	132	67	483	1 017
	zatrudnienie niesubsydiowane	28	287	245	96	424	24	625	1 405	792	3 926
	Ogółem	29	311	362	147	566	24	757	1 472	1 275	4 943

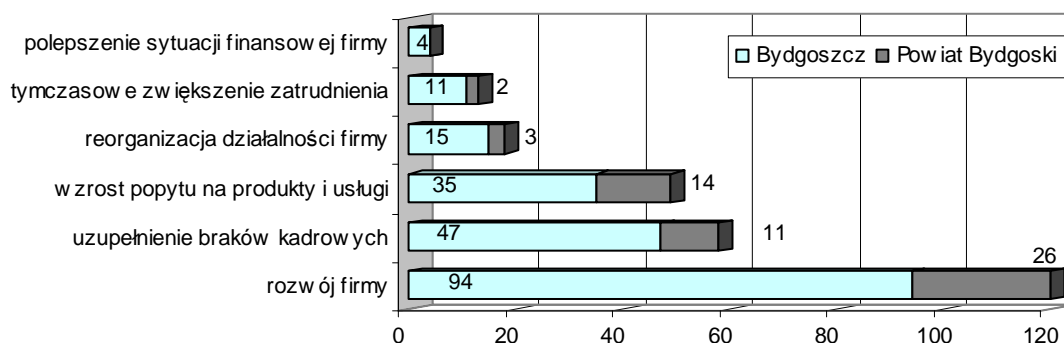
Źródło: Opracowano na podstawie danych przekazanych przez WUP w Toruniu na „III spotkaniu roboczym na temat badania sondażowego pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego”, 1 października 2010r.

W bydgoskich firmach uczestniczących w sondażu niemalże połowa (tj. 48,2%) ofert pracy kierowanych do osób posiadających zawód należący do grupy technicy i inny średni personel będzie subsydiowana. W przedsiębiorstwach z Powiatu Bydgoskiego 50,0% zatrudnienia oferowanego osobom w zawodach należących do dużej grupy robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy będzie w ramach zatrudnienia subsydiowanego. W badanych firmach województwa kujawsko-pomorskiego najwyższy odsetek oferowanego zatrudnienia subsydiowanego spośród ogółu oferowanych miejsc pracy przypadł w wielkiej grupie zawodowej – pracownicy przy pracach prostych, wynosił 37,9%.

W firmach planujących wzrost zatrudnienia 45,8% stanowisk pracy utworzonych zostanie w związku z rozwojem przedsiębiorstwa, 18,7% ze wzrostem popytu na produkty i usługi oraz 22,1% z koniecznością uzupełnienia braków kadrowych.

Wykres 18.

Powody zwiększenia zatrudnienia na wskazanych przez badanych pracodawców stanowiskach pracy

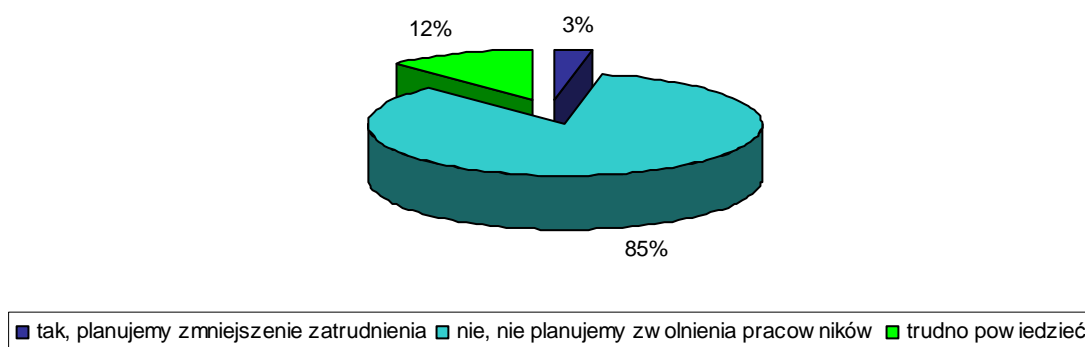
Źródło: Opracowanie własne.

5.2. Plany związane z redukcją zatrudnienia do końca 2010 roku

Z ogółu badanych przez PUP Bydgoszcz firm, 16 tj. 3,0% planuje redukcję zatrudnienia. Łącznie, według prognoz ankietowanych pracodawców stracić pracę może 171 pracowników (w tym 35 osób z firm Bydgoskiego Powiatu ziemskiego) z 33 stanowisk pracy. Prognozy te dotyczą III i IV kwartału 2010 roku. Biorąc pod uwagę miejsce prowadzenia działalności firm planujących zmniejszenie zatrudnienia - 13 zarejestrowanych było w Bydgoszczy, natomiast 3 w Powiecie Bydgoskim.

Wykres 19.

Planowane zwolnienie w III i IV kwartale 2010r.

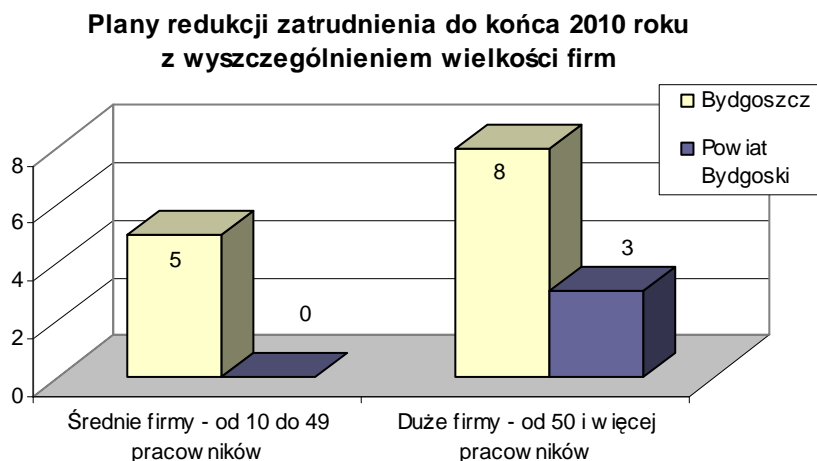
Źródło: Opracowanie własne.

Według danych przekazanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu dotyczących wyników badania dla całego województwa kujawsko-pomorskiego zwolnienie planuje 5,0% z 2 054 pracodawców tj. o 2,0% więcej niż w przypadku grodzkiego i ziemskiego Powiatu

Bydgoskiego. Łącznie, według prognoz ankietowanych pracodawców stracić pracę może 1 788 pracowników.¹²

Redukcja zatrudnienia według danych dla grodzkiego i ziemskiego Powiatu Bydgoskiego planowana jest przede wszystkim w firmach średnich oraz dużych. Małe przedsiębiorstwa, czyli zatrudniające do 9 pracowników nie deklarowały zwolnień w 2010r.

Wykres 20.

Źródło: Opracowanie własne.

Pracodawcy, którzy wzięli udział w badaniu realizowanym przez PUP Bydgoszcz zamierzają zredukować zatrudnienie o 171 osób, w tym 136 z bydgoskich przedsiębiorstw, natomiast 35 osób z firm Powiatu Bydgoskiego.

Zwolnienia w III i IV kwartale 2010 roku dotyczą łącznie 24 zawodów.

¹² Według danych przekazanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu na „III spotkaniu roboczym na temat badania sondażowego pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego”, 1 października 2010r.

Tabela 7. Zawody, w których pracodawcy planują zmniejszenie zatrudnienia

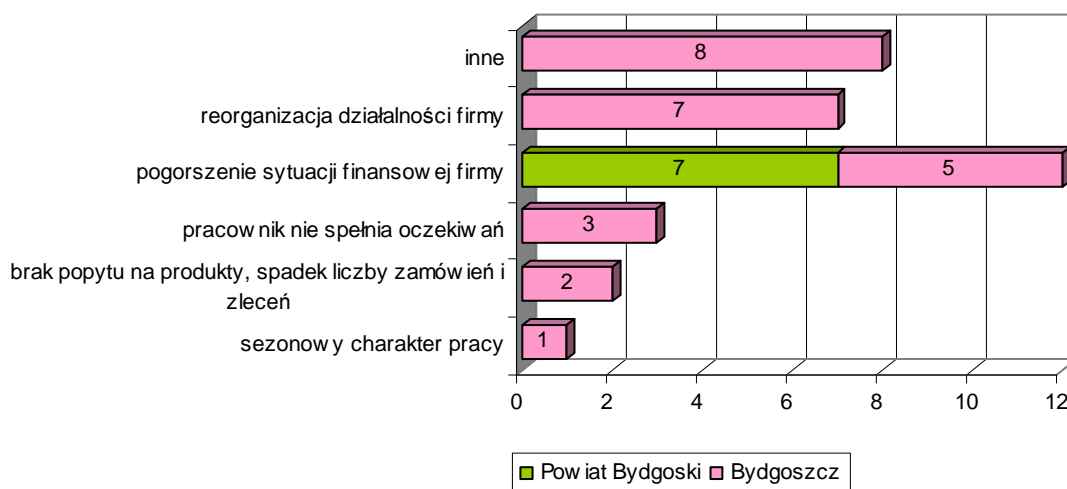
Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bydgoszcz	Powiat Bydgoski	Ogółem
SPECJALIŚCI		10	0	10
232108	Nauczyciel języków obcych	2	0	2
232110	Nauczyciel matematyki	2	0	2
232123	Nauczyciel wychowania fizycznego	2	0	2
232101	Nauczyciel biologii	1	0	1
232105	Nauczyciel geografii	1	0	1
232190	Pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych	1	0	1
223190	Pozostali lekarze	1	0	1
TECHNICZY I INNY ŚREDNI PERSONEL		8	0	8
343101	Pracownik administracyjny	4	0	4
312290	Pozostali operatorzy sprzętu komputerowego i pokrewni	1	0	1
331102	Instruktor nauki jazdy	1	0	1
343101	Pracownik administracyjny	1	0	1
343201	Księgowy	1	0	1
PRACOWNICY USŁUG OSOBISTYCH I SPRZEDAWCY		1	0	1
522107	Sprzedawca	1	0	1
ROLNICY, OGRODNICY, LEŚNICY I RYBACY		1	0	1
621201	Ogrodnik terenów zielonych	1	0	1
ROBOTNICZY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY		1	5	6
722204	Ślusarz	0	3	3
721290	Pozostali spawacze i pokrewni	0	1	1
722304	Tokarz	0	1	1
723105	Mechanik samochodów osobowych	1	0	1
OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ		1	2	3
823203	Odlewnik wyrobów z materiałów polimerowych	0	1	1
828490	Pozostali monterzy wyrobów z metalu, gumy i tworzyw sztucznych	0	1	1
833104	Kierowca ciągnika rolniczego	1	0	1
PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH		4	0	4
913207	Sprzątaczką	2	0	2
914103	Robotnik gospodarczy	1	0	1
933104	Robotnik magazynowy	1	0	1
Ogółem		26	7	33

Źródło: Opracowanie własne.

Plany zmniejszenia zatrudnienia są związane przede wszystkim z pogorszeniem sytuacji ekonomicznej firmy (36,4% spośród 33 stanowisk pracy wskazanych przez pracodawców) oraz reorganizacją działalności firmy (21,2% z 33 stanowisk pracy).

Wykres 21.

Powód planowanych zwolnień pracowników ze wskazanych stanowisk

Źródło: Opracowanie własne.

6. Ocena kondycji branży, w której działa badana firma

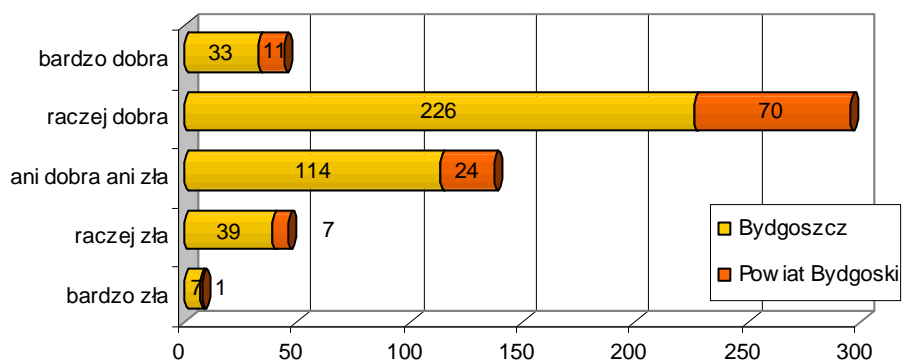
6.1. Ocena aktualnej kondycji branży

W sondażu uczestniczyły 532 przedsiębiorstwa należące do 18 z 21 sekcji PKD przedsiębiorstw 2007. W celu uzyskania informacji o bieżącej sytuacji branży poproszono respondentów o dokonanie jej oceny. Pracodawcy mieli za pomocą pięciostopniowej skali scharakteryzować aktualną kondycję branży, w której działają.

63,9% badanych określiło kondycję branży jako dobrą i bardzo dobrą, natomiast 10,2% ogółu pracodawców jako złą lub bardzo złą. Zestawienie wszystkich ocen przedstawia poniższy wykres.

Wykres 22.

Ocena aktualnej kondycji branży, w której działa badana firma

Źródło: Opracowanie własne.

W próbie badawczej znajdowali się przedstawiciele 2 sekcji PKD, którzy w 100,0% określili kondycję branży jako dobrą lub bardzo dobrą. Były to sekcje D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (5 firm) oraz K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa (7 firm).

Największy odsetek złej oceny kondycji branży zanotowano w sekcji Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna (tj. 16,2% spośród 37 firm), sekcji H – transport i gospodarka magazynowa (tj. 14,3% spośród 21 firm) oraz sekcji P – edukacja (tj. 13,0% z 54 firm).

Wszystkie oceny bieżącej kondycji branży, do której należały badane przedsiębiorstwa z wyszczególnieniem sekcji PKD przedstawia poniższa tabela 6.

Tabela 8. Ocena aktualnej kondycji branży, w której działa badana firma z uwzględnieniem PKD przedsiębiorstwa

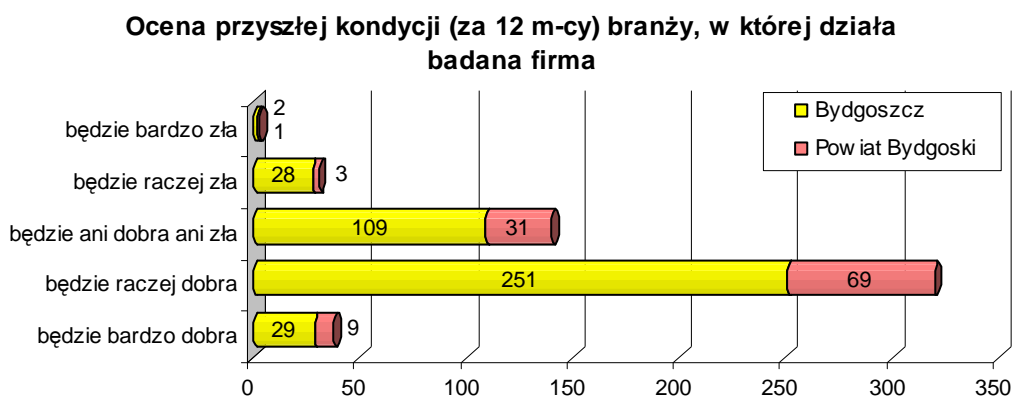
		Ocena pozytywna	Trudno powiedzieć	Ocena negatywna	Ogółem
SEKCJA A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3	1	0	4
SEKCJA D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	5	0	0	5
SEKCJA K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7	0	0	7
SEKCJA E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	6	2	0	8
SEKCJA R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5	3	0	8
SEKCJA L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	7	2	1	10
SEKCJA J	Informacja i komunikacja	10	3	1	14
SEKCJA I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	11	3	1	15
SEKCJA N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	12	3	2	17
SEKCJA O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	15	2	0	17
SEKCJA S	Pozostała działalność usługowa	12	6	2	20
SEKCJA H	Transport i gospodarka magazynowa	13	5	3	21
SEKCJA M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	18	6	1	25
SEKCJA Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	20	11	6	37
SEKCJA P	Edukacja	36	11	7	54
SEKCJA F	Budownictwo	37	17	6	60
SEKCJA G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	56	31	11	98
SEKCJA C	Przetwórstwo przemysłowe	67	32	13	112
Ogółem		340	138	54	532

Zródło: Opracowanie własne.

6.2. Prognoza dotycząca kondycji branży za 12 miesięcy

Zanotowano wysoki wskaźnik pozytywnych ocen dotyczących prognozowanej kondycji branży, tj. bardzo dobrej i dobrej – 67,3%. Przeciwnego zdania było 6,4% ankietowanych pracodawców. Neutralną opinię wyraziło 26,3% badanych.

Wykres 23.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 9. Ocena przyszłej kondycji branży (za 12 m-cy), w której działa badana firma z uwzględnieniem PKD przedsiębiorstwa

		Ocena pozytywna	Trudno powiedzieć	Ocena negatywna	Ogółem
SEKCJA A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3	0	1	4
SEKCJA D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	4	1	0	5
SEKCJA K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7	0	0	7
SEKCJA E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	8	0	0	8
SEKCJA R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5	2	1	8
SEKCJA L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	8	2	0	10
SEKCJA J	Informacja i komunikacja	12	1	1	14
SEKCJA I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	11	2	2	15
SEKCJA N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	9	7	1	17
SEKCJA O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	15	2	0	17
SEKCJA S	Pozostała działalność usługowa	11	8	1	20
SEKCJA H	Transport i gospodarka magazynowa	14	6	1	21
SEKCJA M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16	8	1	25
SEKCJA Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	21	9	7	37
SEKCJA P	Edukacja	33	16	5	54
SEKCJA F	Budownictwo	42	16	2	60
SEKCJA G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	63	29	6	98
SEKCJA C	Przetwórstwo przemysłowe	76	31	5	112
Ogółem		358	140	34	532

Źródło: Opracowanie własne.

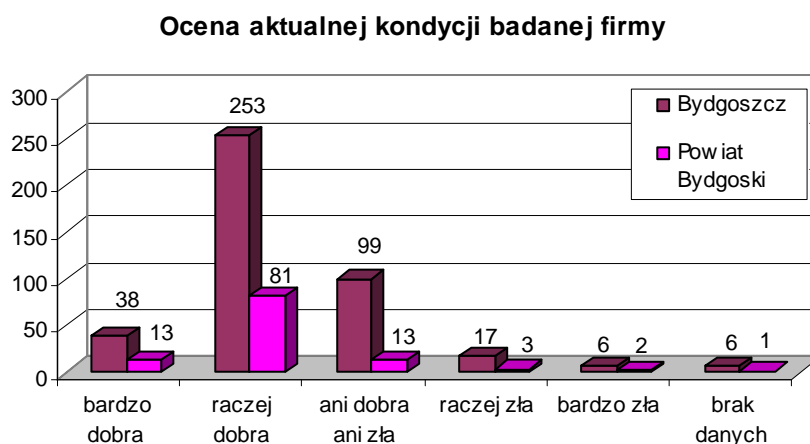
7. Ocena kondycji firm biorących udział w badaniu

Istotnym aspektem było pozyskanie wiedzy na temat kondycji badanego przedsiębiorstwa. Samoocena pracodawców dotyczyła zarówno aktualnej sytuacji jak i rocznej prognozy na temat kondycji przedsiębiorstwa.

7.1. Ocena aktualnej kondycji firmy

Ogólna ocena aktualnej kondycji firmy była pozytywna, aż 72,4% określiło ją jako bardzo dobrą lub dobrą, natomiast 5,3%, jako złą lub bardzo złą. Szczegóły przedstawia poniższy wykres.

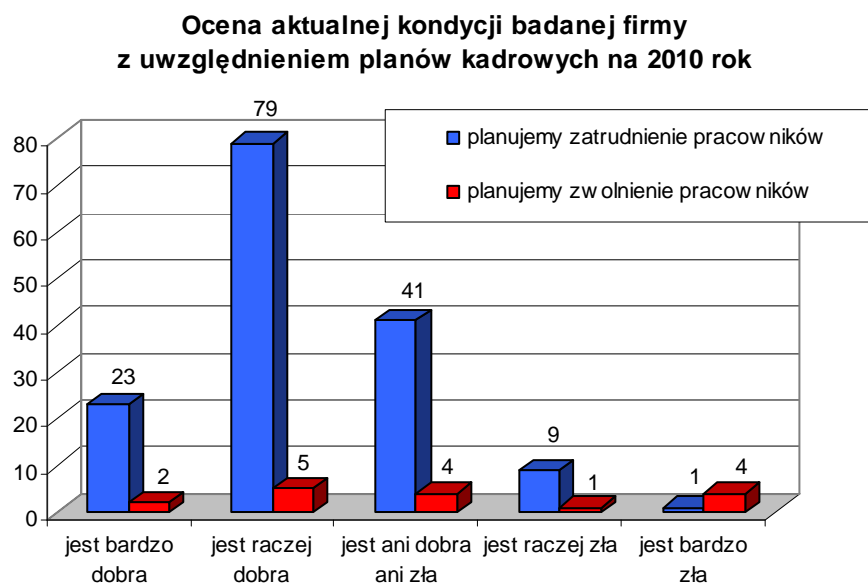
Wykres 24.

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza zebranego materiału badawczego wykazała, że istnieje silny związek między planami kadrowymi a oceną aktualnej kondycji firmy. Dobra kondycja firmy ma wpływ na zwiększenie zatrudnienia w zakładzie pracy, świadczy o tym wysoki odsetek wskazań - ponad połowa (tj. 66,7%) spośród 153 pracodawców planujących zatrudnienie.

Wykres 25.

Źródło: Opracowanie własne.

Najwyższy odsetek pozytywnych ocen w odniesieniu do liczby podmiotów z danej sekcji przypadł podmiotom wytwarzającym i zaopatrującym w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych (Sekcja D) – (100,0% respondentów określiło kondycję swojej firmy jako dobrą lub bardzo dobrą) oraz podmiotom związanym z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (Sekcja I) – (93,3% spośród 15 podmiotów).

Najbardziej niezadowoleni z kondycji własnej firmy to pracodawcy należący do sekcji: L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (20,0% spośród 10 podmiotów z tej sekcji), sekcji S czyli pozostała działalność usługowa (10,0% z 20 firm z tej grupy) oraz sekcji P – edukacja (7,4% z 54 podmiotów gospodarczych).

Ocena aktualnej kondycji własnej firmy z uwzględnieniem PKD przedsiębiorstwa przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Ocena aktualnej kondycji własnej firmy z uwzględnieniem PKD firmy

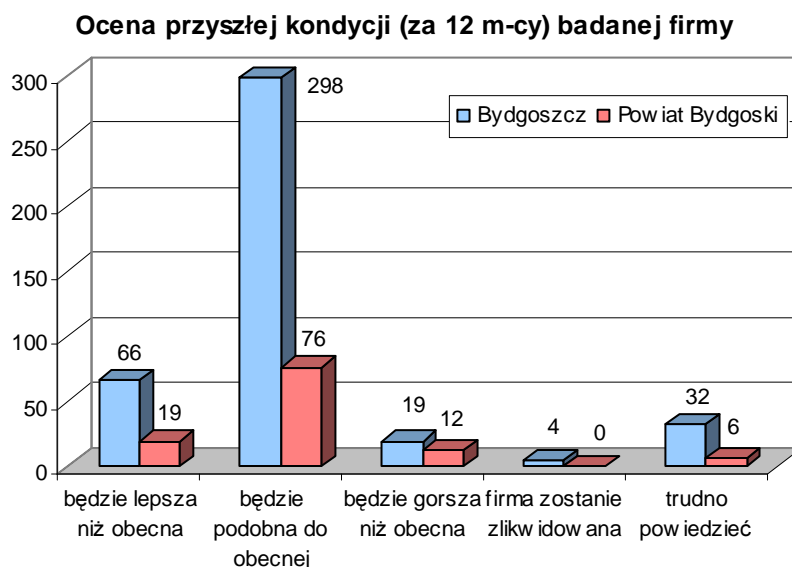
		Ocena pozytywna	Trudno powiedzieć	Ocena negatywna	Brak odpowiedzi	Ogółem
SEKCJA A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3	1	0	0	4
SEKCJA D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	5	0	0	0	5
SEKCJA K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5	2	0	0	7
SEKCJA E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7	1	0	0	8
SEKCJA R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6	2	0	0	8
SEKCJA L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	7	1	2	0	10
SEKCJA J	Informacja i komunikacja	11	3	0	0	14
SEKCJA I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	14	1	0	0	15
SEKCJA N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	12	4	1	0	17
SEKCJA O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	15	2	0	0	17
SEKCJA S	Pozostała działalność usługowa	12	5	2	1	20
SEKCJA H	Transport i gospodarka magazynowa	15	5	0	1	21
SEKCJA M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	19	4	0	2	25
SEKCJA Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	25	10	2	0	37
SEKCJA P	Edukacja	36	13	4	1	54
SEKCJA F	Budownictwo	42	14	3	1	60
SEKCJA G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	67	24	6	1	98
SEKCJA C	Przetwórstwo przemysłowe	84	20	8	0	112
Ogółem		385	112	28	7	532

Źródło: Opracowanie własne.

7.2. Ocena przyszłej kondycji firmy (za 12 miesięcy)

Podczas oceny przyszłej kondycji firmy pracodawcy wykazali się większym optymizmem niż w przypadku kondycji branży. Niemalże 90,0% wskazało, że sytuacja ich firmy będzie lepsza niż obecna bądź podobna do obecnej. 7,9% stanowił odsetek negatywnych opinii, natomiast 5,8% to zdania neutralne tj. trudno powiedzieć.

Wykres 26.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 11. Ocena przyszłej kondycji (za 12 m-cy) własnej firmy z uwzględnieniem PKD

		będzie lepiej niż obecnie	będzie podobnie	będzie gorzej niż obecnie	firma zostanie zlikwidowana	trudno powiedzieć	Ogółem
SEKCJA A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	2	1	0	1	4
SEKCJA D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	4	0	0	0	5
SEKCJA K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2	5	0	0	0	7
SEKCJA E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	4	0	0	1	8
SEKCJA R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	7	1	0	0	8
SEKCJA L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	8	0	0	1	10
SEKCJA J	Informacja i komunikacja	8	5	1	0	0	14
SEKCJA I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4	10	0	0	1	15
SEKCJA N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	14	1	0	1	17
SEKCJA O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2	13	0	0	2	17
SEKCJA S	Pozostała działalność usługowa	5	13	0	0	2	20
SEKCJA H	Transport i gospodarka magazynowa	5	12	2	0	2	21
SEKCJA M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2	16	2	0	5	25
SEKCJA Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3	31	2	1	0	37
SEKCJA P	Edukacja	6	41	5	1	1	54
SEKCJA F	Budownictwo	7	46	3	1	3	60
SEKCJA G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	14	70	6	0	8	98
SEKCJA C	Przetwórstwo przemysłowe	21	73	7	1	10	112
Ogółem		85	374	31	4	38	532

Źródło: Opracowanie własne.

8. Podsumowanie

Ogółem w badaniu udział wzięło 532 pracodawców, w tym 419 z Bydgoszczy oraz 113 z Powiatu Bydgoskiego. Doboru jednostek do próby dokonano na podstawie wielkości przedsiębiorstw i wylosowano według struktury sekcji PKD dla województwa kujawsko-pomorskiego. W próbie przeważały firmy prywatne, stanowiły one 82,1%, natomiast przedsiębiorstwa należące do sektora publicznego 17,9%. W badaniu udział wzięli decydenci – przedstawiciele firm dużych (45,5%), średnich (27,4%) oraz małych zatrudniających do 9 pracowników (27,1%). Co piąty zakład zaliczał się do sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawy), co dziewiąty do sekcji F (budownictwo).

Zdecydowana większość respondentów pozytywnie ocenia aktualną kondycję branży, w której działa (63,9%) oraz kondycję własnej firmy (72,4%). Roczna prognoza kształtuje się następująco: kondycja branży – „będzie bardzo dobra i dobra (67,3% z ogółu przedsiębiorstw); kondycja firmy: „będzie lepsza niż obecna lub podobna do obecnej” (90,0% z ogółu przedsiębiorstw).

Z ogółu firm biorących udział w badaniu 153 decydentów, tj. 28,8% planuje **wzrost zatrudnienia w III i IV kwartale 2010 roku**. Pracodawcy zadeklarowali zatrudnienie ogółem 1 178 osób na 262 różnych stanowiskach. Poszukiwani będą przede wszystkim wykwalifikowani robotnicy z wykształceniem zawodowym (40,8% ogółu wskazanych przez decydentów stanowisk) na stanowiskach: sprzedawcy, robotnika w przemyśle przetwórczym, ślusarza, robotnika budowlanego, magazyniera, murarza, kierowcy oraz specjaliści z wykształceniem wyższym (30,5% ogółu stanowisk) m.in. w branży informatycznej, budowlanej oraz bankowości. Planowany wzrost zatrudnienia wynika przede wszystkim z rozwoju firm (45,8% planowanych do zatrudnienia stanowisk), konieczności uzupełnienia braków kadrowych (22,1% ogółu stanowisk) oraz wzrostu popytu na oferowane produkty i usługi (18,7% ogółu stanowisk). Z ogółu 262 stanowisk, na których planowane jest zatrudnienie łącznie 1018 osób 12,6% pracodawcy zamierzają utworzyć w ramach tzw. zatrudnienia subsydiowanego (refundowanego przez PUP Bydgoszcz). Decydenci poszukiwać będą pracowników przede wszystkim za pośrednictwem znajomych, rodziny i ich rekomendacji (52,0%), Powiatowego Urzędu Pracy (37,7%) oraz wśród ofert złożonych samodzielnie przez kandydatów w firmie (36,4%).

Redukcję zatrudnienia planuje 16 badanych firm, tj. 3,0%. Ogółem pracodawcy planują zwolnić 171 osób na 33 różnych stanowiskach pracy, z uwagi na pogorszenie się sytuacji firmy na rynku (36,3% ogółu wskazanych przez decydentów stanowisk) oraz reorganizację działalności firmy (21,2% ogółu stanowisk). Redukcja zatrudnienia obejmie przede wszystkim stanowiska związane z edukacją, tj. nauczycieli oraz pracowników biurowych.

Załącznik 1.

SPIS TABEL

Nazwa tabeli	Nr strony
Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej województwa kujawsko-pomorskiego według sektorów własności i sekcji PKD stan w dniu 31.XII.2009r.	6
Tabela 2. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w Bydgoszczy i Powiecie Bydgoskim według sektorów własności i sekcji PKD stan w dniu 31.XII.2009r.	11
Tabela 3. Sekcja PKD przedsiębiorstw biorących udział w sondażu.....	12
Tabela 4. Zawody poszukiwane przez pracodawców z Bydgoszczy i gmin Powiatu Bydgoskiego.....	22
Tabela 5. Liczba poszukiwanych pracowników według grup wielkich zawodów i specjalności.....	29
Tabela 6. Liczba oferowanych miejsc pracy w ramach zatrudnienia subsydiowanego.....	30
Tabela 7. Zawody, w których pracodawcy planują zmniejszenie zatrudnienia.....	33
Tabela 8. Ocena aktualnej kondycji branży, w której działa badana firma z uwzględnieniem PKD przedsiębiorstwa.....	35
Tabela 9. Ocena przyszłej kondycji branży (za 12 m-cy), w której działa badana firma z uwzględnieniem PKD przedsiębiorstwa.....	36
Tabela 10. Ocena aktualnej kondycji własnej firmy z uwzględnieniem PKD firmy... ..	39
Tabela 11. Ocena przyszłej kondycji (za 12 m-cy) własnej firmy z uwzględnieniem PKD.....	40

Załącznik 2.

SPIS WYKRESÓW

Nazwa wykresu	Nr strony
Wykres 1. Struktura podmiotów gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD – stan w dniu 31.XII.2009r.	7
Wykres 2. Liczba przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim według wielkości.....	8
Wykres 3. Sektor własności przedsiębiorstw biorących udział w sondażu.....	8
Wykres 4. Forma własności przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie Bydgoszczy i Powiatu Bydgoskiego.....	9
Wykres 5. Wielkość firm z uwzględnieniem miejsca prowadzenia firmy....	9
Wykres 6. Liczba osób zatrudnionych w badanych przedsiębiorstwach województwa kujawsko-pomorskiego.....	13
Wykres 7. Liczba osób zatrudnionych w badanych w badanych firmach z uwzględnieniem Powiatu Bydgoskiego.....	14
Wykres 8. Planowane zatrudnienie w badanych firmach do końca 2010 roku.....	14
Wykres 9. Plany zwiększenia zatrudnienia do końca 2010 roku z wyszczególnieniem wielkości firm.....	15
Wykres 10. Preferowane przez badanych pracodawców formy rekrutacji...	16
Wykres 11. Poziom wykształcenia, jaki powinni posiadać kandydaci na wskazane przez pracodawców stanowiska pracy.....	16
Wykres 12. Znajomość obsługi określonych programów komputerowych...	17
Wykres 13. Wymagana przez pracodawców znajomość języków obcych...	18
Wykres 14. Cechy indywidualne kandydatów wskazane przez badanych pracodawców	19
Wykres 15. Doświadczenie zawodowe w swoim zawodzie wymagane przez pracodawców	19
Wykres 16. Minimalne ogólne doświadczenie zawodowe wymagane przez pracodawców.....	20

Wykres 17.	Poszukiwani pracownicy przez firmy uczestniczące w sondażu realizowanym przez PUP Bydgoszcz.....	28
Wykres 18.	Powody zwiększenia zatrudnienia na wskazanych przez badanych pracodawców stanowiskach pracy.....	31
Wykres 19.	Planowane zwolnienie w III i IV kwartale 2010 roku.....	31
Wykres 20.	Plany redukcji zatrudnienia do końca 2010 roku z wyszczególnieniem wielkości firm.....	32
Wykres 21.	Powód planowanych zwolnień pracowników ze wskazanych stanowisk.....	34
Wykres 22.	Ocena aktualnej kondycji branży, w której działa badana firma.....	34
Wykres 23.	Ocena przyszłej kondycji (za 12 m-cy) branży, w której działa badana firma.....	36
Wykres 24.	Ocena aktualnej kondycji badanej firmy.....	37
Wykres 25.	Ocena aktualnej kondycji badanej firmy z uwzględnieniem planów kadrowych na 2010 rok.....	38
Wykres 26.	Ocena przyszłej kondycji (za 12 m-cy) badanej firmy.....	40

Opracowały: